

Lærervejledning

Middelalderens Spøttrup – i riddernes fodspor

I skal besøge middelalderborgen Spøttrup, hvor I skal prøve at gå i riddernes fodspor. Det betyder, at I skal lære om riddernes oplæring, som både bestod af kampteknik og træning i høvisk opførsel som fx sang, dans og poesi. Eleverne vil også blive introduceret til heraldik og udforme egne våbenskjolde.

Forløbet, som henvender sig til mellemtrinnet, starter i Elevmaterialet, som I finder på hjemmesiden. Materialet består af skriftlige introduktioner og opgaver omkring middelaldersamfundet, riddere og Spøttrup Borg. Dele af materialet laves inden I besøger Spøttrup Borg, mens enkelte dele kan laves efterfølgende (se lektionsplan).

Mål:

Fællesmål for historie efter 6. klasse:

- Eleven har viden om væsentlige træk ved historiske perioder (kronologi og sammenhæng).
- Eleven kan opstille historiske scenarier for at få indsigt i samfundsforhold i fortiden (Historiebrug).
- Eleven har viden om elementer, der indgår i historiske scenarier (Historiebrug).

Læringsmål:

- Vi ønsker, at eleverne gennem forløbet med udgangspunkt i Spøttrup Borg som kilde skal tilegne sig viden om borgen som forsvarsværk, og ridderstandens rolle og plads i stændersamfundet.
- Vi ønsker at eleverne får en forståelse for de vilkår, som herskede for stænderne og især for ridderne i middelalderen.

- I det stationsopbyggede forløb er det vores mål, at eleverne lærer gennem samarbejde, dialog og refleksion.
- Gennem kropslig sansning går eleverne i riddernes fodspor.

Lektionsplan

Hvornår	Tid	Kapitel	Opgave	Formål
Før besøget	3 – 5 lektioner alt efter klassetrin	Kapitel 1 – 5	1 – 5	Forforståelse og forberedelse til besøget.
Under besøget	Min. 3 timer			Middelalderen opleves i den historiske ramme på Spøttrup Borg.
Efter besøget	1 lektion		1 + evt. 5	Opsamling, evaluering.

På borgen

På borgen er dagen inddelt i tre stationer:

- 1) Eleverne kommer rundt på Spøttrup Borg, hvor de dels hører om borgen som forsvarsværk og dels om den del af riddernes træning, der handler om høvisk opførsel.
- 2) Eleverne konkurrerer i grupper i forskellige ridderdiscipliner som f.eks. sværdkamp og ringridning. Vi gør opmærksom på, at denne del af forløbet er lærerstyret.
- 3) Eleverne skal i grupper samarbejde om at udarbejde deres egne våbenskjolde. De introduceres for våbenskjoldets betydning i middelalderen, samt for principperne omkring, hvordan man laver et våbenskjold.

Elevmaterialet

Kapitel 1

Læs den introducerende tekst sammen på klassen, og lad eleverne udfylde de to første kolonner i VØL-skemaet. Undersøg sammen eller i grupper, hvornår der var middelalder i Danmark. I kan i den sammenhæng tale om, hvad I hver især har svaret i opgave 1, således at I sammen får sat nogle ord på, hvad I forbinder med middelalderen.

Kapitel 2

Læs teksten Middelalderens stænder-samfund i plenum. Stoffet danner grundlag for forståelsen af middelaldersamfundets opbygning, og derfor opfordrer vi til, at man tager det i fællesskab. Bed eleverne udfylde "pyramiden" i opgave 2, og tal sammen om, hvordan denne opdeling i stænder har haft stor indflydelse på, hvilket liv man fik.

Kapitel 3

Bed eleverne læse kapitel 3 om riddere, og lad dem svare på spørgsmålene nederst på siden, hvor de arbejder tekstnært i forhold til at karakterisere en ridder.

Kapitel 4

Lad eleverne læse kapitel 4, som handler om Spøttrup Borgs tilblivelse med fokus på to tidligere ejere; en ridder og en biskop. Opgave 4 består af en flip flap, som indeholder forståelsesspørgsmål til kapitlet. Lad eleverne folde flip flappen og lad dem gå rundt blandt hinanden og stille spørgsmål.

Kapitel 5

Kapitlet omhandler Grevens fejde og fortæller om, hvordan Skipper Clements bondehær angiveligt belejrede Spøttrup Borg. Grevens fejde er særdeles kompliceret stof, og vi gør opmærksom på, at vores udlægning i elevmaterialet er meget forsimplet af hensyn til eleverne. Opgave 5 består af fire quiz-og-byt kort til hver elev. Alle skriver spørgsmål til kapitlet. Alternativt kan halvdelen af kortene bruges til at lave evaluerende spørgsmål til hele forløbet.

Husk også at evaluere forløbet i VØL-skemaet i kapitel 1, når I kommer hjem fra jeres besøg på Spøttrup Borg.

Forslag til videre fordybelse

Hvis I vil arbejde videre med stændersamfundet og Grevens fejde, kan I f.eks. kigge nærmere på reformationen eller nogle af de mange spændende folkeviser fra middelalderen. Man kunne eksempelvis tage fat i Roselil og hendes moder, Prinsessen sad på højen loft, Ebbe Skammelsen eller Hr. Oluf, som alle kan betragtes som historiske kilder.

I kan også kigge nærmere på Skipper Clements morgensang fra 1970, som er mere let tilgængelig for de yngste klasser. Man kan finde rigtig mange spor i teksten, der fortæller om forskellene på adlen og bonde-standen. Teksten og melodien kan findes på [Skipper Klements morgensang \(hojskolesangbogen.dk\)](http://hojskolesangbogen.dk).